

17.1851

Сл. 347

Г. Иларић
асистенту јавног судав
у днах друштвеног правне,
Д-р ВИДАН О. БЛАГОЈЕВИЋ
Н/п-1221
8.

УНВ. БР.
16063

О ПРИНУДНОЈ НАГОДИ (РАВНАЊУ) ВАН СТЕЧАЈА

БЕОГРАД
ИЗДАЊЕ КЋИЖАРЕ С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА
1924

ПРЕШТАМПАНО ИЗ „ЕКОНОМИСТА“

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАРИЈА „СВ. САВА“ — БРАНКОВА 16. ТЕЛЕФОН 249.

1921.

У МЕСТО ПРЕДГОВОРА

Објављујући ово неколико страница о принудној нагоди (равнању) ван стечаја, ми смо себи ставили првенствено у задатак да продискутујемо, на што је могуће краћи начин, неколико питања која су изазвана појавом закона о ванстечајној принудној нагоди. На првом месту, доношење нагоде у данашња времена чини нам се неопортуно, на другом месту нагода нам не изгледа да може да понесе име закон како се сада самовласно назива и најзад, оваква каква је, под потпуно произвољном предпоставком да је нагода и опортуно донесена и да је закон, не применљива је према данашњем стању нашег (србијанског, пригорског, босанско-херцеговачког, словеначког...) трг. и стеч. законодавства, које би требало прво саобразити са нагодом, па тек онда нагоду примењивати.

Нагода је донесена брзо, у журби, као да је некоме нарочито било стало до тога, да се она што пре донесе, тако да је услед те журбе остала без потребних исправки, објашњења, те се без претеривања може рећи, да је нагода рђав правни институт. Створена за изузетне прилике (првенствено за ратне) кад је у стању да произведе извесно благотворно дејство, она нема никаквог основа у мирно доба. Нарочито после ратова доносити нагоде, то је исто тако као и распиривати ватру онде где би је требало свим средствима гасити и стварати нове начине да се трговински и привредни хаос шири онде где је у државном и друштвеном интересу да се тај хаос стисне што пре. Нагода исто тако првенствено би требала да штити поштене дужнике. Она на против, по једној врло рђавој судској пракси, која ће нас далеко довести ако је продужимо,

спасава готово искључиво непоштене дужнике. Зато је нагода, због ове рђаве примене, један неморалан правни институт.

Из свих ових разлога, ако је законодавцу стало до реда, морала, поштења, блакости према поштеним дужницима и строгости према непоштеним, он *мора* што пре нагоду укинути. И због тога ми први дижемо свој глас противу нагоде уверени да нећемо остати сами. Наши судови, кад већ законодавац доноси на неправилан начин рђаве законе, могли би да ово зло умање непризнајући нагоду за закон, било зато што јој је трајање истекло 28. фебруара 1922. год. кад и закону од 31. децембра 1921. год. којим је нагода уведена у живот, било зато, што нагода у опште никад и ни у ком случају није била закон па ни у периоду од 1. јануара до 28. фебруара 1922. год закључно.

Наши судови увек су се држали на висини. Данас више него икад потребна је њихова помоћ да труду правну зграду која се зове ванстечајна принудна нагода оборимо. Јер не треба заборавити, да рђав закон сеје много више неморала кад га примењује рђав суд него кад је дошао у руке доброг суда. У име тих добрих судова, какви су заиста у нашој земљи, ми ударамо звоно на узбуну против нагоде, тврдо убеђени да ће после наше заједничке акције, нагода остати само још мртво слово на хартији, поткрепљено рђавом успоменом на прошлост.

Јануара 1924. г.

Београд.

Д-р В. О. Б.

О принудној нагоди (равнању) ван стечаја

Чланом 13. Закона о буџетским дванаестинама за јануар и фебруар 1922. год. од 31. децембра 1921. год. (в. *Службене Новине* бр. 294 А. 1921. г.) „закон од 28. априла (травиња) 1916. год. о принудној нагоди ван стечаја и о преинаци неких наређења стечајног закона и закона о побијању правних дела гледе имовине инсолвентна дужника, који закон вреди на територији Хрватске и Славоније, проширује се на целу Краљевину, скупа са наредбама којима је тај закон проведен.“ На основу чл. 17. горњег закона, исти закон ступа у живот кад га краљ потпише а обавезну снагу добија од 1. јануара 1922. г., тако да је и нагода, донета на основу чл. 13. истог закона, добила обавезну снагу 1. јануара 1922. год., и ако је обнародована у Службеним Новинама тек 25. априла 1922. год. бр. 89.

На овај је начин наш законодавац увео у праксу један закон кога наше (србијанско, црногорско и још неко) законодавство није раније познавало. До сада, по нашем стец. пост., могло је бити поравнања између инсолвентних дужника и поверилаца само у стеципиту и то у изузетним приликама и случајевима (в. §§ 66—70 срп. стец. пост.). Од сада равнања између инсолвентних дужника и поверилаца може бити и ван стечаја. Сличности између старог и новог закона има у томе што и један и други сматрају поравнање или равнање као изузетну бенефицију, која се има само признати *поштеним* дужницима (у томе духу су донети §§ 60—70 нашег стец. пост. и целокупна принудна нагода), као што оба траже извесну

пропорцију поверилаца и тражбина па да се примени поравнање или равнање (наш стец. зак. тражи $\frac{2}{3}$ поверилаца дошавших на рочиште, али да они представљају $\frac{2}{3}$ од целокупних тражбина свију поверилаца — § 69 нашег стец. пост.; нагода се има усвојити „ако су за њу гласали вјеровници, којима тражбине, рачунајући по свотама, досижу двије трећине свеукупних тражбина противу дотичнога дужника“ — § 47 нагоде).

Равнање ван стечаја познају многа страна законодавства. „Ванстечајну принудну нагоду кодифицирала је прва Белгија законом од 20-VI-1883. На томе путу слиједили су ју Швицарска, Португал, Шпанија, Данска, Француска и бивша Аустро-Угарска — односно земље које су постале из расула те монархије.“¹⁾ У француском законодавству ванстечајна нагода уведена је у праксу законом „којим се мењају извесне одредбе законодавства о стечају“ од 4. марта 1889. год., који је измењен и допуњен законом од 4. априла 1890. год. У јуриспруденцији и доктрини пракса уведена овим законом зове се *liquidation judiciaire*. Горњи закони не воде се у франц. трг. законнику као саставни део његов, већ као засебни закони. Али се одликују и одличном редакцијом, врло су концизни (имају свега 26 чланова) и допуњени су као и објашњени обилном јуриспруденцијом и правним списима, тако да могу у свему служити као правни модел.)

Проширени закон о ванстечајној нагоди законом о буџетским дванаестинама за јануар и фебруар 1922. год. на целокупну Краљевину, узет је директно из хрватског законодавства а индиректно из аустриског. Наиме, ако се упореди царска наредба од 10-XII-1914. год. којом се уводи у живот ванстечајна нагода у Аустрији, са хрв. законом од 28. травња (априла) 1916. и банском наредбом од 1. рујна (септембра) 1916. бр. 17500, наћи ће се готово литерални превод аустриске наредбе у хрв. закону и банској наредби. Ништа појмљивије од тога, да Аустрија, будући онда у политичкој заједници са

¹⁾ D-r Ivo Politeo: Vanstečajna prinudna nagoda, 1923. Uvod str. 3.

²⁾ Ch. Lyon-Caen et. L. Renault: Manuel de droit commercial, douzième édition. Paris 1918. p. 1059 et suiv.

Хрватима, даје овима последњима и своје законе и наредбе. Горе наведени аустриски и хрв. закон и наредба донесени су у време рата и по свему изгледа да су били привременог карактера и првенствено намењени дужницима, који су услед ратних прилика дошли у немогућност да одговоре својим обавезама. Како је се ратни хаос у погледу трговинских и међународних односа не само продужио после рата већ и у многоме пооштрио, то ни аустриски, а по готову ни наш законодавац, нису сматрали за нужно да ово ратно и привремено законодавство укидају, већ, шта више, нашем законодавцу је изгледало опортуно да овај закон са банском наредбом прошири на целокупну територију Краљевине С. Х. С. Тиме смо добили и ми из Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине... нагоду ван стечаја — један правни институт који нисмо до сада познавали. Са принудном ванстечајном нагодом стављено је на дневни ред много питања из области права у опште и трговачког и стечајног права посебно. Ми ћемо неколика од тих питања поставити и покушати да на њих дамо одговор.

1. Је ли било *опортуно проширивати горњи закон и наредбу на целокупну Краљевину?* Ако се пренесемо у време кад је ванстечајна нагода проширена на целокупну Краљевину, т. ј. у почетак 1922. год., видећемо да са 1922. год. почиње отворено криза трговачка и новчана која се већ при крају 1921. год. нарочито јако осећа. Са кризом почело је прво натезање од стране дужника са извршењем обавеза, чекање поверилаца под разним дужничким обећањима, потом, у време јаче кризе, прекид плаћања од стране дужника, насилне наплате од стране поверилаца уз разне обезбеде за неплаћене дугове. Равнотежа се у трговачким односима и саобраћају ремети, долазе велике фирме на ивицу пропасти и, баш кад је стец. пост. требао да их из регистра живих избрише, јавља се нагода. У тако једној мрачној атмосфери, ванстечајна нагода долази да улије мало наде дужницима и да им каже да се на њихов случај неће од сада примењивати наш строги стец. пост., већ да се нашло пута и начина како ће се са дужницима блажије поступати и како ће се неминовни сукоби

између поверилаца и дужника умањити, ако не сасвим онемогућити. И фирме на ивици пропасти оживљују, али не благодарећи закону, који је јасан, строг и донекле и немилосрдан према дужницима, већ благодарећи општем непознавању законских прописа из нагоде и њиховој рђавој примени. Закон је донесен да се њиме користе *пошћени* дужници. Из разних разлога, њиме се користе готово искључиво *непошћени* дужници. И тако, потпуно противно намери законодавчевој, ванстечајна нагода сеје мржњу између дужника и поверилаца, убија веру у законе ове земље код поштених поверилаца пред несумњивом применом овога закона на *непошћене* дужнике и омогућава најразноврснија изигравања поверилаца и закона од стране несавесних дужника.

Припудна ванстечајна нагода је могла бити са успехом примењивана на Западу из разлога, што је тамо трговачки живот развијенији него код нас а трговачки морал неоспорно чвршћи од нашег. Законодавац је тамо према поштеним дужницима попустљив, али је зато према непоштеним немилосрдан. Док тамо само друштво помаже суду да се поштени дужници спасу, а непоштени осуде, дотле код нас ови последњи често у место да иду одмах са ове стране катанца излазе са рочишта по ванстечајном равнању тако рећи пркосно и у тријумфу, и то једино благодарећи нашем неваљалом друштву и рђавој примени нагоде. И сад кад је после богаћења на огромне суме, у периоду од свршетка рата па до краја 1922. год., требало једном стати и кад је сад требало видети и другу страну те непоштено стечене имовине, кад су почели несолидни трговци, фирме и банке да долазе пред банкротство и под стечај, — јавља се ванстечајна нагода и чини најдеструктивније дејство на оно мало морала који је још остао код нас. Законодавац није сигурно могао изабрати гори моменат за доношење ове нагоде. Најзад има много основа сумњи да је ванстечајна нагода донесена за тачно у напред одређене фирме, банке и трговце. Тиме се на жалост продужује монструозна законодавна пракса, по којој се закони

и уредбе не доносе за све грађане, већ само за неке у напред за то одређене.

Из свију ових разлога ми тврдимо, да је ванстечајна нагода неопортуно и без икакве потребе донесена. Наше прилике су још увек несрећене а наш морал и сувише сиров, да би могли примити и трпити примену савременог закона о ванстечајној принудној нагоди. У место да нагоду укине у Хрватској, Славонији и Далмацији где је важила од 1916. год., наш законодавац чини неопростиму погрешку и проширује је на целокупну Краљевину. Та погрешка му се већ свети и једини пут је сад укидање ове нагоде, или да јој наши судови одбију легалност са разлога горе наведених.

II *Je li ванстечајна нагода донесена онако како то наш Устав прописује, другим речима, је ли ванстечајна нагода пошћала закон у њуном смислу те речи?* Одмах ћемо одговорити да *није* а из разлога:

а). Што је ванстечајна нагода донесена у финансиском закону од 31. децембра 1921. год. о дванаестинама за јануар и фебруар 1922. г. дакле као саставни део једног закона коме је дејство ограничено само на *два* месеца, после кога рока овај закон сам од себе престаје да важи. У тај провизорни закон законодавац је *убацио* и неке одредбе које би по природи својој требале да буду општа и стална правила — дакле закони у материјалном смислу и, ради брзине ствари, он је просто прешао преко најобичнијих правила и уставних обзира и правила и учинио акт безаконја. Ако се схвати финансиски закон — буџет — онако како га је француски научњак и професор Есмен¹⁾ схватио, и како га ми схватамо, т. ј. као акт генералне администрације, који је акт због изузетне своје важности пренет на Парламенат, и ако се томе дода, да је буџет по својој дефиницији закон са одређеним временом важења, дакле провизоран, — онда није лако закључити на који начин и којом правном логиком из једног провизорног закона и то закона само по форми издвојити један други материјални закон,

¹⁾ A. Esmein: Elements de droit constitutionnel français et comparé, Paris 1921 t. II pp. 417 et suiv.

који је по својој природи одређен да буде сталан. — Ми не видимо збиља начина ни објашњења; па како је закон од 31. децембра 1921. год. којим се уводе у живот дванаестине за јануар и фебруар 1921. год. већ истекао 28. фебруара 1922. год. закључно, то по нама његов чл. 13. самим тим престао је да важи, а законодавац је могао себи да уштеди труда па да не објављује тек 25. априла 1922. год. један закон који је већ 28. фебр. закључно престао да важи! Ако је законодавцу толико стало до ванстечајне нагоде, он је могао бар да је продужи у осталим законима о дванаестинама и тако би нагода можда имала своју правну вредност. Овако, по нама, нагода је престала да важи за целокупну Краљевину 28. фебруара 1922. год. закључно а спорно је да ли треба изузети територије Хрватске, Славоније и Далмације и тамо признати важност ове нагоде. Ми мислимо да њих не треба изузети, јер се њихова банска наредба и закон из 1916. год. претворили у закон од 31. децембра 1921. год. и сад имају да прате тај закон у свему. У сваком случају ми мислимо да судије и судови *треба* да одбију сваки захтев формулисан почев од 1. марта 1922. год., да се за извесан случај примени поступак нагодног равнања, као неоснован на закону, пошто је закон од 31. децембра 1921. год. престао да важи 28. фебруара 1922. год. закључно.

б). Што је ванстечајна принудна нагода, да постане закон требала да прође кроз следеће фазе²⁾: 1) Иницијатива за овај закон могла је потећи од Владе или ког народног посланика. У виду зак. пројекта Влада или нар. посланик обратили би се председнику Парламента, који би зак. пројекат одмах послао законодавном одбору на решавање. 2) Зак. пројекат примљен у зак. одбору би морао доћи на претрес и дискусију у парламенат, као и бити усвојен од парламента прво у начелу, па после у појединостима. 3) Затим је закон требао бити санкционисан (потврђен) од шефа извршне власти са премалотписом надлежног министра или свих министара. 4)

²⁾ Др. Драгослав Јовановић. Доношење закона. Београд 1923.

Следује затим проглашење (промулгација) закона. 5) Потом обнародовање (публикација), после чега тек закон постаје обавезан било одмах, било после извесног времена (*vacatio legis*). *Је ли кроз ове фазе прошла нагода?* Ми одлучно тврдимо да *није*. Оно што је прошло кроз горње фазе, истина врло брзо и непотпуно, то је чл. 13. закона од 31. децембра 1921. год. кога смо навели у почетку ове студије и којим се нагода ван стечаја проширује на целокупну територију наше Краљевине. Али о нагоди, самом тексту законском, није било нигде ни речи. И тако, нагода је постала закон без оних формалности које законодавац прописује као битне за закон; о њој се нарочито није дискутовало, тако да се с правом може рећи *да нагода није закон*. Ако се сад сетимо, да закон од 31. децембра 1921. год. према чл. 17. „ступа у живот кад га краљ потпише а обавезну снагу добија од 1. јануара 1922. год.“, онда знамо да и нагода почиње да важи од 1. јануара 1922. год., и ако је била публикована тек 25. априла 1922. год. и тек онда била позната осталом народу, т. ј. онда кад је престала да важи, — што значи да смо овде пред најобичнијим случајем безаконја и неуставности које као такво нема *никаке* правне вредности. Ми мислимо да се оваквом закону грађани не морају покоравати, а судови имају чак и обавезу да га не примењују.

III Најзад, ако се пређе преко свих горе наведених разлога и свуда где смо ми одговорили негативно одговори афирмативно, ставља се једно важно питање: *је ли нагода, оваква каква је, применљива у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Словеначкој...* и свуда где стечилиштво законодавство није измењено у смислу одредаба нагоде? Ми мислимо да *није*, а из следећих разлога:

а). Нагода је револуционирала наше (србијанско, црногорско и др.) законодавство. Она уводи нове рокове, нову пропорцију поверилаца и тражбина за њено важење, нове санкције, једном речју, нов дух у наше законодавство. Није ли правилније било, да је пре нагоде или најдаље заједно са нагодом саображено новом духу наше старо стеч. законо-

давство, неке одредбе у директној контрадикцији са нагодом избачене или измењене, да је се, једном речју, поступило са нашим степ. закоником онако како је то аустриски законодавац радио са хрватским степ. закоником законом од 28. травња (априла) 1916. год. и одредбама које следеју испод § 69. банске наредбе од 1. рујна (септембра) 1916. год. бр. 17500. Не чинећи горње, наш законодавац је ставио судију пред једну велику дилему: или да примени степ. поступак, и онда нисмо ништа добили у истини савршенијом од њега нагодом, или да сматра да доцнији закон ништи ранији и тиме примени нагоду која по нама нема право назива законом, али ипак вољом судије дерогира и ништи ранији закон односно законик! — По нашем личном мишљењу, које може бити нетачно законик је нека врста устава на основу кога треба доносити све остале законе и законске одредбе које имају везу са њиме. У колико би се нове одредбе законске косиле са старим старе би биле *једино* у важности, изузев случаја где би нови закон изриком предвидео, да се извесним новим одредбама мењају досадашње старе. У овом конкретном случају свуда где би нагода дошла у опреку са нашим степ. пост. важили би прописи степ. пост., али како се степ. пост. као једна целина има применити или одбацити *en bloc* у односу према нагоди, јер сви зак. прописи у нагоди имају свој нарочити значај, то је немогуће једно друго допуњавати без штете било по степ. пост. или по нагоду. И у овом погледу нагода је неприменљива по нама.

б). Нагода је написана строго судским хрватским језиком, који језик има то ретко преимућство да се служи барбаризмима, германизмима и др. и да буде неразумљив и нејасан. У нагоди су извесне речи објашњене али не све. Шта су то разлучни повериоци, разлучно право истих, очитовање, оврха...? Ми имамо утисак да је у журби, да се нагода убаци у закон од 31. децембра 1921. год., заборављено да се она детаљно прочита и простудира. Језик је требало исправити, непотребне хрватизме заменити народним изразима и учинити да зак.

текст постане разумљив и за оне делове наше отаџбине који су изван Хрватске.

Из свега горе наведеног јасно се види да је нагода једна ратна и поратна творевина, донесена онако како се ни један закон са неограниченим дејством не сме доносити, убачена потпуно неопортуно и у невреме у свеопшти политички и трговински хаос, у циљу да помогне непоштеним дужницима, и написана тако неразумљиво и у контрадикцији са најосновнијим прописима нашег степ. пост., да се често практички и теоретички правници питају, на који начин да је примењују. И ако ванстечајна нагода нема никакве правне вредности јер јој ми одбијамо право назива законом, наш би законодавац најбоље учинио, кад би нагоду што пре укинуо, како не би било више сумње да овај рђаво донесен правни институт престаје да важи. Тиме би се једном престало са новом праксом коју нагода уводи, а наш би степ. пост. у ова мутна времена свом својом строгошћу кажњавао несавесне дужнике као и заштићивао поштене повериоце. То би био једини пут да се престане са праксом лажног банкротства и фродирања поверилаца некажњено. Један закон може имати успеха само онда кад је донесен у духу времена и према стварним потребама једне заједнице. Закон о ванстечајној нагоди не само да није саображен са духом времена и не удовољава никакој стварној потреби друштвеној, већ поратни државни, друштвени и привредни хаос у место да отклања све га пише повећава. Рђави и неправилно донесени закони уде државном угледу, убијају нам кредит у иностранству и чине да се вера у правосуђе губи. Ако желимо добру, напредну, угледну и јаку државу, морамо доносити правилно и правилне законе. Нагода не тежи томе циљу и зато је рђав правни институт. Што је пре укинемо, мање ћемо имати штете од ње, јер она очигледно иде на штету и државних и појединачких интереса.¹⁾

¹⁾ Интересантно је напоменути, да законодавац, доносећи нагоду, изгледа да је био потпуно заборавио на чл. 49, 78, 80, 86 и 133. Устава, којима му уставотворца указује на који начин *само и искључиво* могу се доносити закони. Кад један пропис, који има претензију да носи епитет законски, није прошао

кроз фазе коју горњи уставни прописи за законодарствују, значи да је тај пропис сас друго, само не законски.

Ако је се управна власт, из буди којих разлога, бојала да јој законски предлог о нагоди, по горе наведеним уставним прописима, не би био прихваћен од законодавног тела, могла је се користити одредбом чл. 94. Устава, т. ј. донети уредбу о нагоди која би имала quasi силу закона, пошто би била обнародована. Тиме би се управна власт послужила једним нередовним путем, али би тако донесена нагода имала quasi силу закона и судови не би јој могли одбити примену исто онако као ни примену закона. Тако је бар најраспрострањеније мишљење, и ако београдски првостепени виошски суд, да председањикства г. Мил. Тадића, није нагла хтео применити уредбу онде где је она у директној противности са одредбама законика, било грађанског, било кривичног, било трговачког и стечајног. Далеко би нас одвела дискусија по овом питању, али ми мислимо да смо у праву, ако износимо горњу праксу београд. прв. вар. суда кажемо, да је она светао пример судске жудње да се редовно донесени законски прописи одрже а нередовни зак. прописи и уредбе, у колико би били противни законикима и постојећим законима, не би имали примене у суду.

Горње опаске нису остале незапажене и од других писана, и ми можемо са задовољством извести, да се са нама у многоме слаже и г. Д-р Т. Лазаревић адвокат, који је у *Мјесечнику* за октобар 1923. год. написао чланак под насловом: „Постанак, вриједност и важност прописа о принудној нагоди ван стечаја“ а који нам је, у време кад смо ову студију писали (друга половина децембра 1923. год.) био потпуно непознат. Надамо за потребно да нашу студију комплетирамо изводима из г. Лазаревићевог чланка. Г. Лазаревић тачно каже, да је нагода један „празан закон, један наслов закона, познат само по своме наслову и по својој материји и у колико се ова може из наслова распознавати“. Нагода да постане закон требала је да прође кроз следеће фазе: 1) да је поднесена у виду зак. предлога Народној Скупштини (чл. 78 Устава), претресена и прихваћена од Народне скупштине (чл. 86 Устава) и најзад обнародована (чл. 49 и 80 Устава); 2) или да је донесена у виду какве уредбе (чл. 94 Устава); 3) или да је донесена по скраћеном поступку (чл. 133 Устава). Четвртог илчина нема и ако је пронађен, он нема нигде ослоња у Уставу.

Како је нагода донета? Баш на тај четврти начин. Законом од 31. децембра 1921. год. закон о нагоди од 28. априла 1916. год. проширен је на целу краљевину. Министар Правде, под бр. 7328, од 14. фебруара 1916. год. објављује, у виду једног свог ресориног акта, и сам потписује тај закон на дан 25. априла 1922. год. у „Службеним Новинама“ бр. 89/22. Како је ово закон који се проширује на целокупну територију и уз то још као саставни део једног финансијског закона, то се за његово објављивање стара поред Министра Финансија првенствено Министар за Изједначавање Закона, па тек онда Министар Правде. Овај аргумент није пао у очи г. Лазаревићу и ако нама изгледа доста важан. Уз то, нагода носи име закона, и ако њу не потписује шеф извршне власти — краљ, већ само Министар Правде, исто онако као кад би била нагода нека министарска наредба. Тако нагода није донесена ни као закон, ни као уредба, већ као неки трећи правни институт у нашој земљи који нема ослоња ни у Уставу, ни у осталим законима а још мање у нашој парламентарној или аладиној пракси. То је рђав пожитет који не може опстати.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА
С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА У БЕОГРАДУ
КЊИЖАРНИЦА СРПСКЕ КРАЉ. АКАДЕМИЈЕ НАУКА

У нашем издању изишла је.

СУДСКА МЕДИЦИНА

ЗА ЛЕКАРЕ, МЕДИЦИНАРЕ И ПРАВНИКЕ

од

Dr. СВЕТОЗАРА ПЕШИЋА

Санит. пуковника, шефа унутр. одел. Опште војне болнице
у Београду

ДРУГО, ИЗМЕЊЕНО И ПОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ

— са 50 слика у тексту —

ЦЕНА 50.— ДИН.

Садржај:

1. О мушкој и женској способности за спојај и оплођење.
2. О противзаконим задовољењу полиог нагона (педерастича, содомија и т. д.).
3. О трудноћи, порођају и побацивању.
4. О повредама и насилној смрти (угушење, тровање, самоубиство, чедоморство, напрасна смрт, мртвачке појаве, утврђење идентитета, испитивање крвних мрља и косе).
5. О душевним болестима пред судом (разне врсте лудила, морално лудило), о урачуљивости, и моћи располагања.
6. О сарадњи лекара на суду и Правилник за секције и уверења.